

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА НА ЗАНЯТТЯХ З ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА ОСНОВІ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПІДХОДУ

Хмеляр Інеса Макарівна

кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри хіміко-фармацевтичних дисциплін, начальник навчально-методичного відділу, комунальний заклад вищої освіти «Рівненська медична академія», м.Рівне, Україна

hmeliar@ukr.net

Кушнір Леся Олександрівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хіміко-фармацевтичних дисциплін, комунальний заклад вищої освіти «Рівненська медична академія», м.Рівне, Україна

lesjunjaborisjuk@gmail.com

Постановка проблеми. Підготовка медичних кваліфікованих працівників потребує радикальних змін, що обумовлено світовим рівнем розвитку медицини. Тому перед медичною освітою нині стоїть завдання підготовки спеціалістів із сформованими професійними компетентностями на високому рівні. Звичайно, швидкий розвиток науки та техніки вимагає від навчальних закладів нових підходів та стратегій щодо організації освітнього процесу. На основі проведених співбесід та анкетувань учасників освітнього процесу (здобувачів освіти та викладачів) основним засобом подачі навчального матеріалу є лекція тобто інформування. Звичайно наслідок такого підходу є переважання дистанційного навчання у зв'язку із воєнним станом в нашій державі. Кількість мотивованих студентів до вивчення природничо-математичних дисциплін, зокрема хімії зменшується. Тому основним завданням закладів вищої медичної освіти – пошук нових підходів до формування активної та творчої особистості, яка здатна генерувати нові ідеї впродовж усього життя (lifelong learning). Саме в навчальному закладі закладається фундамент якостей майбутнього медичного працівника.

Саме це обумовлює підбір інноваційних форм та методів навчання, які сприяють опануванню здобувачами освіти відповідним обсягом теоретичних знань та сформованих вмінь і навичок, що зможуть забезпечити високий рівень професійної компетентності потрібної для роботи по збереженню здоров'я нації. На нашу думку впровадження дослідницького підходу в освітній процес викладання природничих дисциплін в медичних закладах сприятиме формуванню навчальних компетентностей, що є основою для професійного зростання та розвитку навичок самостійної роботи.

Виклад основного матеріалу Використання дослідницького підходу до формування професійної та навчальних компетентностей опубліковано безліч праць. У роботах науковців [1-6] розглянуто значення дослідницького підходу при формуванні творчих здібностей; проаналізовано шляхи подолання труднощів; звертають увагу на поєднання різних форм та методів навчання. Відповідно враховуючи думку науковців та наші дослідження, дослідницький

підхід ідеально підходить до вивчення навчальних дисциплін природничого циклу, хімії зокрема. Поряд з тим дослідницький підхід закладає основи написання кваліфікаційних робіт, підготовка тез доповідей.

Огляд літературних джерел засвідчив, основні теоретичні підходи впровадження дослідницького підходу висвітлені науковій літературі глибоко, але на загальному рівні. Інформації конкретної про особливості застосування дослідницького підходу до викладання конкретних дисциплін, зокрема “Органічна хімія” та “Біохімія”. На нашу думку доцільно розробити проєкт впровадження дослідницького підходу на заняттях дисциплін хімічного профілю при підготовці майбутніх здобувачів освіти. Розробка та впровадження проєкту буде сприяти більш якісній підготовці медичних працівників до сприйняття професійнозорієнтованих дисциплін. Саме такий підхід сприяє формуванню інтегральної компетентності.

Мета: проаналізувати можливості та особливості впровадження дослідницького підходу до викладання природничих дисциплін у формуванні інтегральної компетентності.

В публікаціях О. Антонова проаналізовано історію в шляхів застосування дослідницького підходу. Звернуто увагу, що дослідницький підхід розпочав своє існування з дослідницького методу. Ми зустрічали в науковій літературі і інші назви: пошукові, евристичні, творчі [1]. Г. Бевз вважає, що дослідницький метод передбачає самостійне відкриття здобувачами освіти певних законів, положень, закономірностей [1]. Г. Кершнштейнер ще запропонував у ХІХ столітті замінити лекційну систему проведення занять на використання лабораторно-практичних занять, посилення саморозвитку здобувача освіти. Потребує використання дослідницькі методи розроблені; Елен Паркхерст – "дальтон-план; Вільям Кіллпатрік метод проєктів. Дослідницький підхід реалізується через застосування інтерактивних форм та методів навчання, проблемних та професійнозорієнтованих завдань, виконання індивідуальних навчально-дослідних та довгострокових творчих завдань [1].

Якісна підготовка майбутніх медичних та фармацевтичних працівників передбачає створення відповідних умов для здійснення процесу навчання. Для успішної навчальної діяльності учасників освітнього процесу необхідною умовою є створення сучасної хімічної лабораторії, що надасть можливість проводити відповідні дослідження. Враховуючи сучасні умови для покращення сприйняття теоретичного матеріалу можемо використовувати візуалізацію певних хімічних процесів. Це сприяє розвитку підвищенню пізнавальної активності та самостійності [2; 3; 4;].

Здобувачі освіти втратили інтерес до вивчення природничо-математичних дисциплін (на основі проведеного анкетування) тому що: велика кількість незрозумілих наукових термінів та понять; відсутність зв'язку навчального

матеріалу з майбутнім; одноманітність при проведенні занять; великий об'єм матеріалу потрібно заучувати без розуміння.

На основі проведеного дослідження ми виділяємо такі етапи формування інтегральної компетентності на основі дослідницького підходу:

початковий (підготовка науково-педагогічних та педагогічних працівників: проведення майстер-класів, вебінарів, тренінгів, створення творчих та проєктних груп);

теоретичний (розробка навчально-методичних рекомендацій, презентацій, завдань для самостійного опрацювання навчального матеріалу);
консультаційний (проведення консультацій викладачем чи підготовленим студентом);

комунікативний (обговорення найважливіших питань використовуючи інтерактивні форми та методи навчання);

дослідницький (проведення експериментів, виконання розрахунково-експериментальних задач, підготовка проєктів-досліджень);

творчо-аналітичний (обґрунтування можливості застосування проведеного дослідження в різних галузях промисловості, медицині, фармації, побуті);

рефлексивний (самоаналіз та самооцінювання результативності навчальної діяльності) [5; 6].

Висновки. Враховуючи те, що дослідницький підхід виробляє основні вміння та навички необхідні для пізнання наукової картини світу як в межах окремих навчальних дисциплін, так на основі об'єднання навчального матеріалу з різних освітніх галузей. Це є першою сходинкою до формування інтегральної компетентності здобувача освіти.

Формування інтегральної компетентності майбутнього медичного працівника на заняттях з хімічних дисциплін на основі дослідницького підходу передбачає: підготовку науково-педагогічних та педагогічних працівників: проведення майстер - класів, вебінарів, тренінгів, створення творчих та проєктних груп; використання інтерактивних форм та методів навчання; розроблення навчально-методичного забезпечення та матеріальної бази.

Перспективи подальшого вивчення проблеми формування інтегральної компетентності майбутнього медичного працівника на заняттях з хімічних дисциплін на основі дослідницького підходу передбачає розробку моделі та аналіз її ефективності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонова О. Є. До історії становлення дослідницького навчання. Дослідницький компонент у діяльності загальноосвітніх навчальних закладів та позашкільних закладів освіти: ретроспектива і перспектива. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 21 листопада 2013 року, м. Київ. К.: Інститут обдарованої дитини, 2013. С. 6–13.

2. Гловин Н. М. Формування дослідницьких умінь з дисциплін природничо-математичного циклу в студентів агротехнічного інституту в процесі фахової підготовки: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.04. «Теорія і методика професійної освіти». К., 2007. 20 с.
3. Горкуненко П. П. Підготовка студентів педагогічних коледжів до науково-дослідної роботи: автореф. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. Вінниця: ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2007. 20 с.
4. Степанюк А. В., Степанюк Т. О. Інтеграційно-системний підхід як основа проектування підготовки магістрів спеціальності середня освіта (Природничі науки). Підготовка майбутніх учителів фізики хімії біології та природничих наук в контексті вимог Нової української школи : зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 20—21 трав. 2019 р.). Тернопіль, 2019. С. 210—214.
5. Хмеляр І. М. Дослідницький підхід до організації навчально-виховного процесу в коледжі – умова саморозвитку студента / І. М Хмеляр // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. пр. – Чернівці : Рута, 2012. – Вип. 619. – С. 165–173. – (Серія «Педагогіка та психологія»).
6. Хмеляр І. Формування дослідницької компетентності студентів-лаборантів / І. Хмеляр // Нова педагогічна думка. – 2019. – № 3. – С. 152–156.

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Шевчук Світлана Михайлівна

магістрантка спеціальності Середня освіта (Природничі науки),
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
svitlanka.shevchuk1990@gmail.com

Федчишин Ольга Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
olga.fedchishin.77@gmail.com

Постановка проблеми. Використання штучного інтелекту в освіті є актуальним в сучасному світі, де технології швидко розвиваються та впливають на всі сфери життя. Освіта не є винятком, і використання штучного інтелекту може принести значні переваги у покращенні процесу навчання та підвищенні якості освіти. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі – це реальність. В Україні значна кількість учнів та студентів вже використовує ChatGPT і ця цифра незабаром буде все більш вагомим. Штучний інтелект (ШІ) є однією з найбільш актуальних технологій у сучасному світі, яка має потенціал для реформування сфери освіти [7].

Штучний інтелект забезпечує створення інтерактивних навчальних матеріалів, які адаптовані до потреб кожного здобувача освіти, забезпечуючи індивідуалізований підхід до навчання. Це може допомогти здобувачам освіти